

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joi și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 24 Septembrie.

Se tângue amar dl profesor dela universitatea din Cluș Moldován Gergely asupra unguilor, că nu sunt destul de mesteri ca să facă tinerimea română ca să iubescă pe unguri în acea măsură cum, li iubesc dsa, și un alt colegă al seu i răspunde în un ton destul de ironic și mușcătoriu. Am citit și noi publicațiunile dlui Moldován Gergely, căci datorita de publicisti nu ne lasă ca să nu urmărim cu atențiune cele ce se petrec în jurul nostru.

Dl Moldován Gergely are un recept și pre acela îl recomandă magiarilor ca să pôta eși din starea bolnăvicioasă a atmosferei sociale de aici.

Sunt înalte zidurile despărțitoare între români și magiari pe calea socială și dl Moldován ar voi ca să se delature, dar unguirii nu vor și așa cum voesc dl Moldován, nu vom nici noi.

Noi românii ținem morțiș la limba noastră și la legea noastră, învățăm și alte limbi bucurosi, dar de a noastră nu ne lăsăm odată cu capul. Frații magiari sunt mai cu minte decât noi, ei nu vreau nici să audă de altă limbă, ministrul Szapáry este bombardat cu interpelațiuni din cauza unei telegrame trimisă în limba germană, contele Csáky era luat la gônă pentru ordonanța lui cu privire la limba germană în gimnasii și așa pe când noi vom să cunoșcem pe magiari, profităm chiar de produsele lor literari, frații magiari se închid ermetice de noi și nu vreau se ne cunoscă, nici să ne audă de nume.

Aici e prăpastia cea mare între ei și noi.

Este foarte ingrătă încercarea dlui Moldován de a scöte pe magiari din ogașă pe care au pornit.

Ei țin, că nu au lipsă de nici o altă limbă decât de a lor, pe care o cred tot atât de cultă și cultivabilă cât și pre cea englesescă ori franțosescă și din asta nu i pôte scöte nimene.

Șovinismul național merge la ei până acolo, de în scölele lor confesionale nu sufer altă limbă de ale patriei.

De aici apoi desastrelle, ce le sufer la esamenul voluntarilor ca oficeri, de aici neajutorința la oficiile postale și la cele de comunicație, de aici neînțelegerile pe întrégă linia.

Orbiți preste măsură de dragoste pentru limba lor și uită, că aici nu pot cumpără un puiu fără se vorbescă românesce și nu pot eserція o meserie fără de ajutorul altei limbi.

În loc ca să-și însușescă ei limba majorităților, ceea-ce ar merge mai cu înlesnire, se apucă de o lucrare cu mult mai grea, de o lucrare anevoioasă, de magiarisarea altora.

Acăsta lucrare a ațitat ura între cetățeni și mai mult, rezistența ce li se opune e cu mult mai mare decât au cređut la început, și necasul lor creșce pe și ce merge, vedënd cu ochii nesuccesul, la care ajung.

De acest necas puteau fi cruțați, dacă nu s'ar fi lăsat împinși de presa jidană și de câțiva ómeni fanatici și îndrăsneși.

Porniți odată în drumul acesta e greu de a i oprí, nu i va succede nici d-lui Moldován Gergely, ori cât de acreditat este dsa la unguri, nici altora, cari nu se bucură de încrederea lor.

Vor trece ani la mijloc și va veni trista realitate să le spună, că au întreprins o muncă grea și nepractică, o muncă, care a adus numai amărăciune și supărare pe capul lor și dór atunci înțelepțiți vor lăsa desvoltării fiecărui cursul natural.

Acum pun pedeci ici, îngreunază dincöce, fac esperimentări, inființază scöle de stat, le susțin un an doi și le părăsesc, căci ved, că nu merge cu ele și procesul acesta va ținé până ce se vor obosi și ei cum s'au obosit töte popórele, cari au voit să asimileze pe alte fără se aibă töte condițiunile, cari se recer pentru de a le puté asimilá. Și frații magiari ne vor iertá și pe noi dacă levom spune, că ei ađi nu intrunesc acele condițiuni pentru de a face din nemagiari magiari, cel puțin pe calea pornită până acum nu ne au dovedit, că le au.

Revista politică.

Cu prima Octobrie s'a deschis casa deputaților din Budapesta noua sesiune parlamentară n'a aflat, ca până acum partide consolidate în reprezentanța țerei.

Ugronistii nu mai vreau să scie de consoții lor de luptă, ei și au întemeat un club separat, alegându-și pe Ugron de președinte. În fracțiunea Eötvös-Polonyi, rēmasă credincioasă principiilor de până acum, încă pare a se fi ivit neînțelegeri. Causa acestora se atribue epistolei din urmă a lui Kossuth, în care atinge rēu atitudinea lui Irányi și, precum se vorbesce, acest conducătoriu al partidului independent de până acum, voescă să-și dea demisiunea; ér successor al seu se priveșce a fi Eötvös, carele a suportat lupta cea mai aprigă contra lui Ugron.

Nici partidul așa numitei opozițiuni moderate nu e tocmai consolidat. În el predominesc trei păreri: unii voesc înmediata fusiune cu partidul dela guveru, alții voesc amēnarea fusiunii, ér alții sunt cu totul contra fusiunii.

În sinul partidului guvernamental încă luptă două tabere: unii cari mai speră în puterea d-lui Tisza, ér alții merg orbescă cu ministrul Szapáry, unii sunt contra reformelor administrative, ér alții urgéză realizarea lor.

Stând lucrul astfelu a fost logic ca guvernul să pășescă la început cu o lucrare, care să provöce bună impresiune asupra tuturor partidelor. Și lucrarea acăsta a fost pregătită de ministrul financelor Wekerle, care a prezentat proiectul de buget cu un plus de 4040 fl.

Cei drept, acăsta diferință nu e mare, dar dacă luăm în considerare, că mai anii trecuți guvernul se presentă cu deficit de câte 50 milioane, trebuie să recunöșcem meritele, ce și le-a câștigat tinerul și energicul ministru. Și dacă d-lui Wekerle îi va succede să reguleze și valuta, cu a cărei realizare se ocupă serios, va câștiga și mai mult în popularitate.

Alte lucruri mai marcabile nu sunt de înregistrat din parlamentul ungar. Mai amintim totuși, că ministrul Szapáry a răspuns la interpelațiunea referitoare la correspondența în limba germană a ministeriului de interne și preste tot a guvernului. Ministrul a accentuat, că guvernul s'a folosit de comunicare în limba germană numai în afaceri de tot urgente, altfelu comunicarea se face conform normei stabilite în limba magiară; ér încât priveșce telegrama dela Székely-hid ea a fost un lucru privat. Mai amintim, că cavalerul deputat Cornel Ábrányi, care anunțase, că-și va depune mandatul de deputat din pricina interviului cu Bismarck, anunță acum, că rămâne și mai departe deputat în urma votului de încredere al alegătorilor.

Cu ocaziunea petrecerei monarhului german în capitala monarhiei Lóstre a distribuit mai multe orduri atât la persoane militare cât și la civile. Și e lucru bătătoriu la ochi, că primul ministru austriac cont. Taaffe nu se numără nici acum între cei cari au fost distinși de împératul german. Se scie, că înainte de doi ani, când a petrecut înaltul óspe ér în Viena, ministrul președinte Tisza a fost distins cu un înalt ordin prusian, ér comitele Taaffe a fost înadins trecut cu vederea. „Algm. Ztg” din München scia mai de mult, că ministrul Taaffe nu se va numără între cei distinși. E remarcabil și acel lucru, căci nici unul dintre ministri n'a asteptat pe împératul german la gară. Înaltul óspe însé a făcut o vizită ministrului de esterne Kálnoky pentru-că să marcheze cu atât mai tare diferința pozițiunii între ministrii Kálnoky și Taaffe.”

FOIȚA.

Pentru dietetica sufletului.

Din diariul bar. Ernst de Feuchtersleben, comunicate în românesce de Jeronim G. Barișiu.

(Urmare din Nr. 98.)

Sufletul omenesc nu și o pôte ascunde, că fericirea ei constă în fine, numai în desvoltarea ființei, sale celei mai intime și a posedării aceleia. Întrebese fie care om cultivat; când s'a simțit el în adevăr fericit? Și va trebui să și răspundă, că numai în acel timp al desvoltării tineresci, în care spiritul seu descoperia în fie care și lumii nóue, sfere nóue de cugetare. Cu cât îmbetrânim, cu atât mai rare devin fericirile, cunoscințele pământesci în fine își află marginile lor vedute și pe moșnegul cel mai esperiat nu-l susține și în sufleșce ore în fine nu mai perspectiva preste acelea cunoscințele?

**

Criteriu, care deosebesce omul comun de cel superior este: că acela își află fericirea numai atunci, când își uită de sine, acesta când revine la sine, acela când se perde, acesta când se posede.

**

Dute cu sufletul teu bolnav și lipsit de consiliu cu frământările și indoelile tale în cercuri so-

cialle. Acolo adesea un cuvânt aieptat a luminat ca o rađă noptile cele mai înfricoșate.

**

Adesea suporti cu greu și pe aceia cari, îți sunt cei mai deaprópe și mai iubiți. Fii sigur că și lor li se întâmplă asemenea cu tine. *La acăsta cugetăte bine și des.* Nu esistă un profilactic (mijloc preservativ) mai bun ca acesta.

**

S'a putut observá, că privirea frumosului înfluențază în mod binefécător asupra organului vederii ca și colórea verde a luncilor și azurul ceriului.

**

Hipocondria și histeria nu erau cunoscute la cei vechi. Să ne încercăm a fi ca bētrânii, *nobil ca greci, puternici ca romanii*, și pôte că atunci vor fi străine și la noi!

**

Hipocondria nu constă numai în aceea de a-și închipui cineva o suferință, pe care nu o are, ci să-și esamene cu prea mare atențiune suferințele ce le are.

**

Cei bolnavi cu sufletul n'ar trebui să-și noteze în diarul lor decât numai cugetări de acelea, care le ofere mângăere și le presentă înaintea sufletului lor imagini plăcute pentru de a le avé de îndemână în ore negre. Așa cartea pôte înlocui pe un amic, de care la asemeni morboși duc tot atâtă lipsă, ca și de un medic.

Într'o dietetică, ce ar fi a se ordina pentru suflét, ar trebui luate în considerare etățile bine înțelese și consiliate. Pentru că fiecare etate a vieții omenesci își are idealul seu în dorințele și faptele sale, care nu convine celei următoare. Să fie permis junelui a vagabondá, precum îl împintēnă aspirațiunile ce-l frământă în interiorul seu: aci correspunde voinței naturii, care ofere tuturor germinilor libertate de a se desvolta, óreși-care măsură de disordine dietetică. La mijlocul vieții, când caracterul este format, se începă ordinea ca obicei, bētrâneța să le păstreze ca o imagine pretinösă și garanță a constanței. Frumos este, când suvenirea continuă ca plăcere sau durere, pôte fi totdeuna agreabilă și când bucuriile ér nu durerile fiecărui etăți pot trece dela una la alta.

**

Ce este trecutul? Tu însuși. Nimic nu poți conserva din el pentru tine, decât germinile, pe care le au depus în interiorul tēu și care apoi înpreună cu acesta sau desvoltat și cotopit pe încetul. Ce este viitorul? pentru tine, nimic decât tu însuși. El te priveșce numai într'atât, pe cât este dorința ta, de ați pregăti cultura pentru el. *Amintiri și speranțe în ori ce alt sens sunt amăgirea unui vis, a se lăsa în voia lor, o rēșfățare a sentimentului.*

(Va urmá.)

Rezultatul alegerilor din Sârbia a fost, după cum se cam preveduse, o înfrângere și un triumf pentru partidul actualmente la putere. După informațiile agențiilor române, 113 partidani ai guvernului au fost aleși față cu 18 liberali și 2 progresiști, fiind și 2 balotagiuri. O importanță mai mare dă acestui rezultat înfrângerea totală a partidului progresist care, cu câteva luni în urmă își anunțase prin tr'un manifest cătră țară reintrarea în lupta politică. Înfrângerea este cu atât mai mare, cu cât în constituția sârbescă se provăd dispoziții favoritoare pentru minorități, așa ca să pôtă fi reprezentate și ele în orașe, care aleg mai mulți deputați. Este de prevețut acum, afirmă „Pester Lloyd”, cunoscutul oficios din capitala Ungariei, totdeauna simpatic partidului progresist, că acest partid reinviat un moment mai ales de când regele Milan se află în Serbia, va rămânea în paralizat ca mai înainte. Din punct de vedere cu totul nepărtinitor, țice numitul țiar, acesta va fi cu atât mai regretabil, cu cât în șirurile aceluși partid sunt bărbați, cari aparțin fără indoială flôrei inteligenței sârbesci și cari acum vor fi condamnați pentru un timp ôre-care la o nelucrare absolută. Liberalii, în definitiv, n'au să fie prea multămiți cu rezultatul alegerilor de și a trebuit să-i dóră pierderea celor două colegii unde ei se soiau tari: Pasarevaț și Leskovaț; în schimb ei câștigă în Vrania și rămân ca și mai înainte destul de bine reprezentați în scupcină. Mai ales a dovedit alegerile că liberalii sunt un element, de care trebuie să se țină socotela, mai ales în orașe.

Considerând că cele mai multe orașe sunt în același timp și centre administrative și deci dispun de o armată de funcționari, micile majorități cu cari a învins partida guvernamentală în multe orașe dovedesce cel puțin că până acum n'a isbutit a și sdrobi adversarii din orașe în așa măsură, cum a știut să facă acesta la țară.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român,”

Budapesta, 22 Septembrie. Reformații din Ardél și din Ungaria s'au întrunit prin reprezentanți lor la o adunare regnicolară aici în Budapesta și impresiunile ce au făcut adunarea acesta și cele vorbite asupra altor biserici și cu deosebire asupra românilor nu pot rămâne neaprețiate de noi după meritul lor.

Impulsul ca să se convôce acesta adunare a fost dat din partea preoțimeii rêu dotate și dacă corifeii și reprezentanții calvinilor ar fi rămas pe lângă necasurile lor, de cari au și ei destule — nu am fi fost siliți să ne ocupăm și noi de adunarea acesta.

Pertractările au trecut marginile buneii cuvințe, acolo s'au vorbit érași vorbe grele la adresa celorlalte biserici și în special biserica noastră a fost ținta, spre care ș'au îndreptat vorbitorii săgețile lor veninoșe.

De ce e vorbă?

Biserica calvină din Ardél are o preoțime rêu situată, are și ea parochii cu venite de 100—400 fl. la an și acest preoți nu pot să fie la culmea misiunii lor, nu pot reprezenta ideea de stat magiar cum se cade.

Starea acesta denégă mult din vața clerului, și ca clerul calvin să se pôtă impune la credincioși săi și chiar și în viața de stat e necesar, ca să se ia măsuri pentru îmbunătățirea sortii lui.

La aceste nu avem de adaus nici un cuvânt.

Lucrăm și noi din tot sufletul nostru ca să vedem preoțimea noastră ridicată în stare mai bună, și ne dăm multă trudă și osteneță ca să vedem pe cei-ce slujesc altariului în o poziție demnă de ei și de frumoșa chemare ce o au.

Calvinii în adunarea lor dela Budapesta au mers mai departe.

Pentru ei cer ajutorul statului pe basa art. de lege XX din 1848, fără de a li se stîrbî ceva din autonomia lor — pentru noi se declară, că ne sunt dușmani și nu voesc ca să fim ajutamați în măsură egală cu ei.

Calvinii au 2000 preoți, prin urmare statul ar trebui să le vină într'ajutoriu cu 2 milioane de floreni la an — și dacă lor li se dă după părerea lor, ar fi nedrept ca să ni se dea și nouă, căci biserica noastră nu cultivă patriotismul unguresc în aceea măsură, cum o face biserica calvină.

Autonomia bisericii reformate este o putere națională — este o columnă puternică a statului unguresc, pe când bisericile române, ele nu pot vindica pentru sine acest drept.

Așa vorbește dl Kovács Albert, deputatul dietal, omul de școlă, care de câte ori vede câte o cerere a preoților reformați i-se môle inima și-i curg șirôie de lacrimi, deși e tare de inimă.

Și ca vorbele d sale să aibă mai mare valoare spune adunării, că ajutorul de stat ce se dă așii românilor gr. ortodacși ajunge după un suflet 10 cr.

până ce ajutorul cel capetă calvinii nu întrece suma de 2 1/2 cruceri de suflet.

Nu voim să răspundem la patimi cu patimă și la insultă cu invective, Rămânem în marginile celei mai sricte obiectivități și declarăm din capul locului că datele ce le scôte vorbitorul la ivelă nu corăspund adevărului.

Dar chiar și când am primi noi 10 cruceri după un suflet, ôre mult ar fi acesta dela un stat pentru a cărui moștenire noi contribuim în măsură egală cu ceialalți cetățeni?

Nu vom fi nici odată jalusi, dacă statul va dá calvinilor după suflet o sută de floreni numai să aibă de unde și se li dea mâna, încât e pentru noi ii rugăm să ne dea bună pace. Ajutorul ne compete și e destul de trist, că la tótă ocașiunea ni se trage patriotismul nostru la indoelă și se atrage atențiunea guvernului și a societății magiare ca se lucre în acolo ca să ne deneghe acel ajutoriu rămas nestirbit.

Cu ajutorul designat pentru preoțimea noastră sêracă vedem, că și au ajuns scopul și au pus solgăbirăii să ne cualifice pe preoți de sunt demni de ajutoriu ori ba — acum vor să clătine și celalalt ajutoriu ca așa să ne facă imposibil susținerea seminariului și acesta cu cugete, că dóră vom abandonă apoi constituțiunea noastră cu aparatele ei costisitoare. Dar să înșelă.

Pot face ce vor voi, noi mergem înainte în drumul nostru cultural și istoria va înregistra cu litere afund săpate luptele ce suntem siliți să le purtăm în tôte direcțiunile numai și numai căci suntem și voim să fim români și ținem morțiș la caracterul național al bisericii noastre românesce. (Sz.)

Tomnatec, Septembrie, 1890.

Dări și neajunsuri. — Darea de câni colectată pentru monumentul craiului Mathia.

Te prinde grôza, când vești, câte dări se grămădesc asupra românului!

Contribuțiunile statului și aruncurile comitatense de tot soiul pare că țintesc a răpi românului tótă sudôrea feței sale. Și din tôte aceste ce neînsemnată pârțică se folosesc pentru îmbunătățirea stărei lui materiale și intelectuale? Osândit a plăți dări și aruncuri, a face drumuri și poduri, dacă voesc a și alină dorul de învățatură, sau a auzi cuvântul lui Dțeu rostit în limba sa, este silit a contribui de nou pentru dotarea dascălului și preotului seu, căci vistieria statului este incuiată pentru români.

Cu tôte aceste românul nu desperéză!

În șerile de vară-tômnă, când se reintorce dela lucrul câmpului, sau dela țêră, de pe buzele lui resună doină-doiniță, ca odinioară sunetele harfei lui Orpheus. Dar nu cu același efect! Orpheus imblânția fiarele selbatice și punea petrite în săltare, pe când echourile doinei se resfring în vèzduch și află intrarea numai în inima românescă. Osândit a fi impresionat de farmecul plin de durere al doinei simți totdeauna efectul ei nelinistitoriu și nu poți să nu strigi: „Dômne! până când tot așa!”

Câtă tristeță și adevăr nu conține melodia și poesia:

Nu am pâne, nu am sare,
Tôte le-au dus darea mare,
Dare mare, ce m'apasă
De stă sufletul se-mi esă!

Cu tôte aceste, românul află în ea și mângăere, unica mângăere de a puté dá espresie suferinței ce-l apasă. Este grozav de apăsător românul, dar pe lângă tôte dările și aruncurile juste și nejuste este departe de ași dá ultima respirare, da, căci „în peptul seu de aramă sunt șapte vieți” a țis fericitul dela Mircesci, temeinicul cunosătoriu al firei némului nostru, și până când mai palpiteză una, el va rămânea neclintit din locul seu. Dările și aruncurile le plătesce, căci este loial, și din loialitate, pentru împêrat și patrie, tôte le face.

Durere însă, că de loialitatea românului și iubirea lui de patrie, se face prea mult abus. Astfel unii oficiați ai statului, prea zeloși în chemarea lor, de a sêraci pe român, merg prea departe. Ei încarcă pe umêrul lui fel de fel de sarcini, iscodite pentru a sêraci poporul, de a cărui bunătate ar trebui să îngrijască.

Voiu aminti numai un cas concret.

Este cunoscut, că compatrioții maghiari se pregătesc, ca în anul 1894, să serbeze iubileul de 1000 de ani dela ocuparea Ungariei de așii. Au să facă pe atunci, lucruri mari. S'a angariat nu numai publicul maghiar, ci și legislațiunea și se caută sancțiunea corônei. Sunt proiectate diferite lucruri monumentale, menite a atrage atențiunea lumii. Astfel pe muntele Gellért, de lângă Budapesta, este croit a se ridică un pantheon magiar, pe insula Csepel se va înălță monumentul lui Árpád în alte locuri precum este: Strigonul, Nitra, Muncaciul, Ungvarul, Pusztaszer, Cluș și Buda se vor eternisă diferiții bărbați, cari s'au luptat pentru con-

servarea și ridicarea Ungariei, ridicându-li se monumente.

Între bărbații renumiți, regele Mathia, mărimea regilor vécului XV strălucește, ca lucéfêrul printre stele. Este deci justă nisuința de al redă patriei și poporului, pentru cari a trăit și murit.

Înfățșarea în chip artistic o merită, căci lui i se datoresc răspândirea artelor frumoșe și a renesansului în Ungaria.

Nu putem avé nimic în contra ideei. Ne mândrim și noi, clironomii sclavilor și nobililor român din epoca lui Mathia, când scim, că Mathia a fost de vița noastră, român din nobila familie românescă a Corvinilor din pârțile Huniadôrei. Saltă inima în noi, când cetim, că acest craiu iubitoriu de dreptate, deși unguisat, totuși nu întrelăsa nici o ocașiune de mai mare importanță fără a se exprima: „Egoque sum Romanus”. Simțul seu național, să vede, că, se desvoltase deja înainte de a jucă naționalismul vre o rolă ôre-care. El a premers timpului.

Ca români deci, dacă colectarea pentru monumentul craiului Matia este inevitabilă, puține am avé contra; deși câte locuri potrivite nu s'ar află pentru tot cruceriul nostru?! Ceea ce neatinge cu deosebire neplăcut, este impregiurarea, că pentru ridicarea monumentului craiului Mathia, s'au mai colectat încă sume însemnate — desigur și dela români, — și când era să se realizeze proiectul, s'a aflat, că suma colectată dela public, s'a păpat de unii indiviți, cari au abusat de încrederea pusă în ei; éracum colectarea se face într'un mod nedemn de memoria acestui craiu. Metoda practicată de notariul Dozsa în notariatul Tomescilor (Zarandul de odinioară, acum comitatul Hunedôrei) este cam ridiculă. Dozsa adevă având ședule á 10 cr. spre a le distribu și a adună suma scrisă pe ele pentru monumentul amintit, și nesciind cum se le distribu, s'a apucat și a conșcris toți câni din notariatul seu. A dispus apoi, că tot posesorul de câni este indatorat a cumpără câte o ședulă, á 10 cr., pentru fie care câne. Posesorul unui câne după solvirea sumei de 10 cr. primesce o ședulă, pe care este scris: „Adomány 10 kr. Matyas szobor” (10 cr. dăruire pentru monumentul lui Mathia) Astfel bietul român, afară de aceea, că legea l conștringe a plăti 50 cr. pentru un câne, mai plătesce câte 10 cr. și pentru născodirea notariului Dozsa și se țice, că acesti bani vor sporí fondul monumentului Mathia.

Ôre așa va fi? Permiță mi se întrebare.

Este curios, că regele Mathia, a urcat prețul cânilor.

Têrg de câni însă numai odată a fost în Buda. Dar că câni se ridice monument craiului Mathia, care a scăpat țêra de turci și nemți, a înădușit revoltele interne și a ridicat aristocrația, care a dispus asupra datinelor țêrii, la acesta desigur nu se va fi cugetat craiu iubitoriu de dreptate. Este cam ridiculă procedura, dar scopul sfuștesce mijlocele, și de câte ori nu sau practicat! Ea va avé rezultate multămitore, deôre-ce românul se supune orbiș la comanda iregătorilor, deôre-ce „turcul te bate, turcul te judecă” este adevăr trist, dar că ajunge-și vor scopul final, sau numai vor sêraci poporul, acesta faptele o vor dovedí. Pas.

Utilitarismul în școlă.

Trăim într'un timp, când interesele personale priméză eșirea la ivelă a intereselor generale, trăim întrun timp, când îngrijirea de „eul” seu propriu este pusă în primul plan de luptă pentru esistință, precând îngrijirea de ai tei, de némurile, de sêmânța și națiunea ta sunt asvirite în afunđimea întunecôsă, unde numai forțe rar pôte să străbată, câte o licurire debilă; trăim într'un timp, când folosul propriu ne reabsrarbe tótă activitatea și prin urmare o întrebuintare a acestuia pentru un câștig general este aprôpe imposibilă. Aceste sunt stări factice și nu ficțiuni, sunt adevăruri și nici decât scornitură tendențioșe și e lucru deja constat că în direcțiunea acesta bate pulsul tuturor popórelor.

Dacă acesta este spiritul, de care e stăruita viața intelectuală a popórelor și a indivișilor nu pôte fi nici o mirare; dacă așierea acestora străbate prin tôte arteriile și vinele, din caștituit corpul naturei nostre. Nu pôte fi deci nici aceia, când vedem, că acestui idol vor să servescă și tendența acelor ômeni, cari cer tare pregătirea elevilor din școléle infeducative direct pentru viața practică și întocmire, carea în mod vedit nu să pare la ajungerea acestui scop este inutilă, este zadarnică.

Nu să pôte tãgădai această aparițiune, țilnic ne trecea pre dinaintea ochilor și chi s'ar încerca cineva a dũbită, cu mii de ese, să fi sdrobot în părerile sale.

Cu o cestiune, după mine, foarte importantă în dezvoltarea culturală a omenimei, cred, că merită să ne ocupăm și noi, mai cu seamă, fiindcă ea se manifestă deja, în una din acele instituții omenesci, care în primul loc are să servescă cultivării omenimei. Să vedem deci, ce înțelege lumea și cu ea noi sub utilitarism. ce rolă a jucat sau joci acum și de ce importanță este el în genere precum și aplicat în special la școală, că apoi vedându-le pe acestea să ne putem forma și noi judecata noastră față de importanța lui în sistemul dezvoltării noastre culturale.

I.

Sub „Utilitarism“ numit și „Eudamoniism“ (fericire) sau „Hedonism“ (plăcere) se înțelege de comun în lumea învățată fericirea „Eului“ propriu (Egoism), sau fericirea societății, fericirea altora, cunoscută această în filosofia sub numirea de „Altruism“ sau „Tuism“, ceea ce tot atâta vrea să dică. Este deci acesta un principiu moral, după care toate normele etice au să fie regulate; el are să fie punctul de gravitație în jurul căruia să se învîrte rezolvirea tuturor problemelor etice. Folosul este pus față în față cu binele și adevărul cu minciuna și binele și adevărul au să se retragă și se facă loc contrariilor lor. Aceste două direcțiuni în modul de gândire al omenimei să găsim deja încă în religionea lui Zoroastru și Confucius unde „Ormuzd“ (binele) este pus față în față cu „Ahriman“ (răul). Intre aceste două există o luptă teribilă, carea va avea să se termine cu biruința principiului bun.

Acest mod de gândire îl găsim și în filosofia grecă, îl întâlnim mai cu seamă reprezentat în știința filosofilor morali ai Angliei, începând dela David Hume și până în timpurile mai nouă la Stuart Mill și Herbert Spencer.

În filosofia germană din contră aflăm reprezentat principiul contrar și în frunte cu lucrurile filosofiei germane cu profesorul dela Königsberg nemuritorul Kant și cu succesorii lui Fichte, Hegel, Schelling, Herbart etc. pun cestiunea astfel „fa binele pentru că e bine, și nu-l face numai, pentru că să tragi vre un folos real din acela“. Altcum stă lucrul și la lumea învățată germană, când luăm în combinație, direcțiunea intelectuală în științele naturale. Aici găsim vre un Oken, Hekel, David Strauss etc. cari se pun pe punctul de vedere al utilitarismului și după acest punct de vedere voesc să introducă o reformă generală în viața omenimei.

Nu mai poate încăpe nici o îndoaie, că pentru noi românii, cari ținem și voim să se țină la religione, punctul de vedere al filosofilor germani este superior și pe acesta voim să-l validăm. Intre noi și adversarii noștri poate fi numai aceea cestiunea, că, pe când ei țin morțiș la folosul propriu, stîrbesc folosul general, era noi făcând binele, facem totodată și ceea ce e folositoriu. Rămâne la părerea individuală, care din aceste două direcțiuni este superioară și pe carea suntem obligați moralicesc să o validăm în viața spirituală a poporului român.

Dr. Petru Șpan.

Stările de agregare.

Prelegere tractată în mod practic cu elevii de școală în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din districtul Sibiuului, ținută în opidul Ocna la 30 Septembrie 1890 de învățătorul Moise Frățilă.

N. Fi-vei tu în stare să despici un butuc mare de lemn având o sicure cât de bună (ascuțită)? Dar B. și O.? Nici ei. Pentru ce nu? Așa e, sunteți încă mici și slăbuți de putere. Cine însă va pute să despice acel butuc? Da, omul tare, omul cu putere. Va să dică, ce se mai cere încă ca să putem despici un lemn mare, pelângă o sicure bună? Da, o putere însemnată. Ce s'a dîs R.? Spune și tu C.! Dară pentru ca să putem sfărîmă un grunz mare de sare, de ajuns va fi numai cioanelor? Pentru ce nu? Da, și aici se cere o putere oarecare, pentru a-l putea sfărîma. Pentru a putea tăia în două o șină grosă de fer, afară de unelte de lipsă, ce se mai cere? Pentru a despica o petra mare? Dar pentru a tăia o bucăică de pâine, ori un măr, sau a despica o prună coptă, se cere putere? Dar pentru a rumpe sau sfărîca o hârtiuță subțire, încă se cere putere? S! Pentru ca să sfărîcăm o hârtiuță, fi-va de lipsă tot atâta putere, câtă se cere la despicierea unui butuc sau a unei petri mari?—Așa dera unele corpuri cer mai multă putere spre ale putea despica și altele mai puțină. Ce s'a dîs N.? Di și tu acesta P.! Bine.—Sunt foarte multe corpuri, a căror particule sunt orecum legate împreună așa, că, voind ale desbina decâtă olaltă, ele se împotrivesc mai mult sau mai puțin.

Ce am dîs eu B.? Spune și tu acesta O.!—Să ne spună acum C. oare pentru ce corpurile, despre cari am vorbit cer unele mai multă, er altele mai puțină putere spre ale putea desbina? Da, așa este, pentru că particulele unora sunt mai strîns legate împreună, er ale altora mai puțin strîns. Avînd să tăem o șină grosă de fer, câtă opintire nu ni-se cere! Pentru ce O.? Așa e.—Neasemnat mai lesne este a tăia unt, sau cêră, lut ș. a. Pentru ce I.? Bine.

Dar chiar și particulele acestor corpuri se împotrivesc încât-va, dacă voim a-le desbina. Di și tu acesta V.!

Dacă vei luă tu S. un cuțit și-l vei pune de pe o masă pe cealaltă, schimba-și-va forma? Așa e, el nu și-va schimbă forma, ci va rămânea tot cum a fost pe masa cea dintăiu. Pote-se dice această și despre o cărămidă? Dar despre un condei? Așa dară cum vom putea dice despre toate corpurile acestea? Așa e, despre toate corpurile acestea vom dice,

că ele nu se schimbă ci și păstrează forma lor hotărîta sau proprie. Ce s'a dîs Z.? R?

Așa e, lemnul, ferul, petra, untul, șul, ceara, în sfârșit toate corpurile, cari au formă hotărîta sau proprie și ale căror particule se țin tare unele de altele, încât se cere o putere mai mare ori mai mică spre ale desbina, se numesc corpuri vîrtose sau solide. Să ne spună ș N. această și E.! și G.!

B. Numesc mai multe corpuri solide! C. Numesc și tu unele! R. Mai spune tu odată, cari corpuri se numesc vîrtose sau solide? Bine.

O. Când și-ai introduce tu mâinile într'un vas d. e. într'un ciubăr, carele e plin de apă, simțivei vre-o pedecă sau împotrivre? Dar când ai introduce în acel vas o bucată de scândură ai simți împotrivre? Pentru ce nu? Așa e, pentru că particulele le nu se țin tare unele de altele, ci se pot desbina cu înlesnire.

Ce s'a dîs P.?—Dacă vei umplu tu un păhar cu apă și apoi vei plecă puțin păharul la o parte, ce va face apa? cum va curge de odată? Așa e, numai în picături.—De aci încă putem vedea, că particulele ape nu se țin tare unele de altele.

Care din voi e în stare să numescă un corp, ale cărui particule se nu se țină tare unele de altele și se curgă în picături ca apa? (Vinul) Bine. Altul! etc.

N. Cum am dîs despre cuțit, pentru că nu și schimbă forma ori unde i-l vom pune? Acăsta o-am dîs despre cari corpuri? Așa e.

Dacă punem sau turnăm apă în o olă folticosă și din aceea o vom tornă într'o sticlă obicinuită, ce vom observa S.? Așa este, vom observa, că apa îndată i-a forma vasului aceluia în care o-am pus. Di și tu acesta F.! și tu C.!

N. Se va întempla oare și cu vinul tot astfel? Da cu spirtul? Cu rachiul, oțetul, laptele, petrolul oleiul, ș. a. tot astfel? Se va întempla?

Așa dar cum vom dice și despre toate corpurile acestea. Da, așa este și despre toate corpurile acestea vom dice, că ele, ca și apa, i-au forma vasului, în care sunt pus.

(Va urmă.)

Varietăți.

* (Personal). Escelenția Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a reînțors în mijlocul nostru cu trenul de ași dimineță dela actul sînțirei bisericei noastre din Hodac.

* (Chirotonire). După cum ni se scrie, Esc. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit cu ocașiunea sînțirei bisericei din Hodac, pe dl Dr. Remus Rosca, secret. con. și fostul redactor al fôiei noastre la chirotonit de diacon.

* (Biserica sêrbescă în Viena.) Foile vieneze aduc scirea că în Joia trecută a cercetat metropolitul și archiepiscopul din Cernăuț I. P. Sa Silvestru construirea localului bisericesc și școlariu al comunității sêrbesci. I. P. S. a fost însoțit de marele neguțator Ales. Stova. Inaltul prelat ș'a exprimat mulțămirea și a promis, că va sevăși în persoană actul sînțirei.

* (Sinodul episcopesc sêrbesc). Foile din Budapesta anunță, că patriarchul Brancovici a conferit mai mult timp cu ministrul Csaky și cu comisariul congregual bar. Nicolici, în afaceri bisericesci. Sinodul episcopesc sêrbesc se va ține la finea lunei lui Octombrie în Carloviț.

* (Reședința episcopescă grec. cat.) în Gherla.) Precum suntem informați, reședința episcopescă greco-catolică nu se va strămuta din Gherla nici la Deș, nici airea. Din banii statului s'au cumpărat pentru reședință două căsi în piață, contractul s'a încheat și întărit și din partea ministeriului.

* (Foc în Vurpêr.) Sâmbătă la 22 Septembrie la 2 ore d. m. s'a escat un foc grôznic în comuna Vurpêr. 200 de edificii au devenit pradă focului. Miseria e mare, ajutoriul grabnic e de lipsă. Tôtă recolta cucuruzelor a fost nimicită. Dintre români au fost puținii asigurați.

NB. Ca și în alte casuri redacțiunea noastră primesce bucurosi offerte pentru arșii din Vurper și i administreză la cei nenorociți pe lângă socotă esactă.

* (Martirii dela Arad.) Dieta din Budapesta a hotărît să așede pe mormântul martirilor dela Arad o cunună în semn de pietate. Același conclud la luat deputații croați.

* (Procesul de presă al „Tribunei“ Curia din Budapesta, precum scrie „Gaz. Transilvaniei“ a respins recursul de nulitate al d lor Ioan Macaveiu și Sept. Albin.

* (Diaristic.) Fôia bisericescă și scolastică din Blaș se plînge, că din 600 abonenți numai 135 ș'au achitat abonamentele și restul banilor de încasat de 3 ani încôce e de preste 4000 fl.

Bibliografie.

„Transilvania“ Fôia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român Nr. 9 din 15 Septembrie 1890 au apărut cu următoriu sumariu: Vasile Alecsandri. — Ceva despre epica lui Vasile Alecsandri. De Virgil Oniț. — Spicuri din autori streini asupra românilor, de P. Broștean. — Întemeierea psihologică a actelor elementare ale gândirii în marginile legilor herbartiene de asociere și reproducere. De Ștefan Velovan. — Partea oficială. Procesle verbale ale comitetului Asoci-

țiaunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședințele dela 20 și 22 August n. 1890.—Raportul general și rațiociniul comitetului Asociațiunei pe anul 1889.—Procesele verbale luate în ședința I și a II-a adunării generale a XXIX-a a Asociațiunei transilvane, ținute în 15/27 și 16/28 August 1890 în Reghinul săsesc: Noua arondare a despărțimintelor. Budjetul pentru anul 1891.—Consemnarea contribuțiilor făcute în favorul școlei „Asociațiunei transilvane“ de Parteni Cosma.

Mulțamită publică.

După-ce în adunarea generală a reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul al VIII-lea de învățămînt al Reghinului, ținută în Iabeniță la 5-7 August a. c. st. v. a exprimat mulțamită protocolară acelor prea stimați d-ni autori ce au donat opurile d-lor pe sama bibliotecii noastre, ținîndu-ne de sânta datorința a aduce căldurosele noastre mulțamiri și pe această cale.

Dela d-l Georgiu Șion din Bucuresci am primit prin dl Alesandru Pop, archivariu la Academia română următoarele opuri: 1. Suveniri contimpurane 1 vol. 2. Dramatice 1 broșură. 3. Misantropul de Moliere trad de G. Șion 1 broșură. 4. Istoria țerei românesce de Tunusli trad. de G. Șion 1 broșură. 5. Fotino. Istoria generală a Daciei traducere de G. Șion Tom. II și III. 2 volume. 6. Bandille, Socrate și femeia sa trad. de G. Șion 1 broșură. 7. Corneliu Horațiu, trad. de G. Șion 1 broșură. 8. Racine, Athalia trad. de G. Șion 1 broșură. 9. Racine. Phedra trad. de G. Șion 1 broșură. 10. Suveniri de călătorie de G. Șion 1 broșură. 11. Una sută fabule de G. Șion 1 broșură. 12. Știința și economia politică de Demetriu Șion 1 broșură în 6 esemplare. 13. Conferințe literare de G. Șion 1 broș. 6 esemplare. 14. Aperiarea de distrugere a monumentelor naționale 1 broșură. 15. Poesii de G. Șion 1 volum. 16. Reforma judiciară de Mandrea 1 broșură. 17. Memoriu despre restaurarea monumentelor istorice de N. Gabrilescu 1 broșură. 18. Algebra N. Culiian 1 volum. 19. Buciumul. revistă literară Nr. 1 și 2. 2 broșure. 20. Răspuns la raportul comisiei de informațiune pentru darea în judecată a ministrului dlui Ioan Brătean 1 broșură. 21. Viitoriul nostru economic de P. S. Aurelian 1 broșură. 22. Legea monetară de Sturdza 1 broșură. 23. Autocefalia bisericei române de P. S. Parteniu 1 broșură. 24. Despre cinstirea și închinarea icônelor de Melchisedec 1 broșură.

Dela dl N. F. Negruțiu din Gherla am primit următoarele opuri: 1. Numeri; 76 și 77. Narațiune istorică de Ioan Tanco. 2. Manual catehetic de Basiliu Rațiu. 3. Renascerea limbei române de Dr. G. Silași broșura I, II și III. 4. Poesii de V. R. Buticescu 1 broșură. 5. Istoria pentru începutul românilor de Petru Maior 1 volum. 6. Preotul român anul IX 1883 1 vol. 7. Cărțile sâtenului român cursul 9 anul 1884. 8. Merinde dela școală de Dr. Georgiu Popa 1 vol. 9 Anecdote și glume de T. V. Ghiaja.

Dela dl Michail Cogălnicean: Cronicile Moldovei și Valachiei 3 volume.

Dela dl Alesandru Pop archivar la Academia 1. română: Tetravangelul diaconului Coresi tipărit din nou după ediția dela 1560-68. 1 vol. 2. Aron Pumnul voci arupra vieții etc de Dr. I. Șbiera. 3. Scrierea ieroschimionachului Ciriach Romnicean de prof. Erbicean 1 volum.

Dela dl Zacharia Boiu asesor consistorial. Cuventări funebrele și memoriale cu un adaus de tecsturi biblice pentru cuventări funebrele 1 volum.

Dela dl Dr. D. P. Barcian profesor seminarial: 1. Istoria naturală cursul I și II 2 volume. 2. Lucrul de mână în școla populară 1 broșură.

În fine dela dl dr. Ioan Popescu concepist: Pedagogia de Șimon Bănuțiu 1 vol. Psihologia empirică și logică de S. Bănuțiu 1 vol. și dreptul natural public tot de S. Bănuțiu 1 vol. dela dl Ioan Branea paroch în Maieran 12 vol. cărți vechi.

În fine exprimând încă odată mulțamitele noastre donatorilor amintiți nu putem trece cu vederea de a nu aduce sincerile noastre mulțamiri dlui Alesandru Pop archivar la Academia română, care ne-a înlesnit corespondința, Jându-ne deslușirile de lipsă, precum espedându ne opurile donate pe sama bibliotecii noastre.

Din ședința a III-a adunării generale, ținută în Iabeniță la 7 August, 1890. st. v.

Ioan Duma,
vice președ.

Teodor Morariu,
secretariu,

Loterie.

Sâmbătă în 4 Octombrie 1890.

Buda: S 36 50 1 32.

Nr. 540. [470] 1—3
CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu în clasa I a școlii elementare populare din Purcăreni, protopresbiteratul Brașovului I, se escrie concurs cu termin până la 1 Octobrie a. c. care se publică în foia archidieceșană „Telegraful Român.”

Salariul împreună cu acest post este 210 fl. și quartir liber în edificiul școlii.

Alesul învățătoriu va fi obligat a instrui și elevii școlii de repetițiune, și a implini și serviciul de al doilea cantor.

Doritorii de a ocupa acest post se și trimită concursele până la terminul arătat la oficiul protopresbiteral.

Brașov, în 14 Septembrie, 1890. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protop.

Nr. 368. [471] 1—3
CONCURS.

Pentru întregirea postului de învățătoriu din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. Bulzestii de jos și de sus, cu salariu anual de 250 fl., quartir și lemne de foc câte vor fi de lipsă.

2. Juncul de jos și de sus, cu salariu anual de 210 fl., quartir și lemne de foc câte vor fi de lipsă.

4. Săliste, cu salariu anual de 80 fl., quartir și lemne de foc câte vor fi de lipsă.

Concurenții au a-și aterne suplicele lor instruite conform legii subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Zarandului.

Brad, la 11 Septembrie 1890.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 225. [472] 1—3
CONCURS.

Devenind vacante posturile învățătoresci dela școlile din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iuliei, se escrie concurs cu termin de 20 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. Măgina, cu salariu anual de 100 fl., quartir, lemne necesare.

2. Gârbova de sus, cu un salariu anual de 215 fl., quartir, lemne necesare și folosirea grădinei școlare.

3. Meteș, Poiana cu filia Găureni, cu un salariu de 150 fl., quartir și lemne necesare, școla se ține în Meteș.

4. Păclia, salariu 120 fl., quartir și lemnele suficiente.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și aterne concursele lor până la terminul sus indicat instruite conform legilor din vigore la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Alba Iulia, 12 Septembrie, 1890.

Alesandru Tordoșian,
protopresbiter

[473] 1—3
CONCURS.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățătoriu la școla confesională gr. or. din comuna Săsciori, protopresbiteratul S. Sebeșului, se escrie concurs până la 1 Octobrie a. c.

Salariul pentru acest post învățătoresc e de 200 fl., care se plătesc din alodiul comunei în rate lunare și quartir în edificiul școlii.

Doritorii de a ocupa acest post aceia vor fi preferiți, cari vor ave cunoștință deplină a cântărilor bisericesci, având datorință a instrui elevii din toate cântările precum și de a ține strană atât la vecernie cât și la utrenie în biserică; era cererile lor instruite conform legilor ale aterne până la terminul indicat subscrisului oficiu protopresbiterale gr. or. în S. Sebeș.

S. Sebeș, în 9 Septembrie, 1890. Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 326. [464] 3—3
CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu în clasa II a a școlii elementare populare din Bod, protopresbiteratul Brașovului II, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembrie a. c. care se publică în foia archidieceșană „Telegraful Român.”

Salariul împreună cu acest post este 350 fl., în care e computat și reutul de quartir, conform ordinului consistorial din 16 August a. c. Nr. 5028 scol.

Alesul învățătoriu va fi obligat a instrui și elevii școlii de repetițiune, și după decedarea veteranului cantor, va implini și serviciul de al II-lea cantor.

Doritorii de a ocupa acest post se și trimită concursele până la terminul arătat.

Brașov, în 4 Septembrie, 1890. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului II în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 330. [459] 3—3
CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate aparținătoare la protopresbiteratul Făgărașului se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare.

1. Breaza: a) postul de învățătoriu primariu cu salariu anual de 300 fl.; b) postul de învățătoriu secundariu cu salariu anual de 200 fl.

2. Veneția inferioară, postul de învățătoriu la școla noastră confesională cu salariu anual de 150 fl.

Doritorii de a reflecta la vre una din aceste stațiuni învățătoresci au a-și trimită suplicele lor instruite conform legii până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral, totodată se recere, ca aleșii învățători să țină în Dumineci și sâmbători strana în biserică.

In conțelegere cu oficiile parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Făgărașului.

Făgăraș, 3 Septembrie, 1890

Iulin Dan,
administr. prot

Nr. 360. [469] 2—3
CONCURS.

Pentru întregirea parohiei Buzd cu paroch, se publică al III-lea concurs în termin de 30 zile dela prima publicare.

Tote venitele acestei parohii se ridică peste 400 fl. v. a.

Doritorii de a compete au a-și aterne rugărilor instruite conform legii subsemnatului.

Mediaș, 12 Septembrie, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi,
adm. prot.

Nr. 553. [457] 3—3
CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școla confesională gr. or. din comuna Sibiași, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs cu termin până la 30 Septembrie a. c.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

a) Salariu anual de 160 fl., ce se incassază prin repartiție dela popor;

b) Quartir și lemnele de foc trebuincioșe.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aterne rugărilor instruite conform normelor din vigore subsemnatului oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Sebeș, 30 August, 1890.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Sz. 6251/890. plg. [468] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszabeni kir. törvényszék közliré teszi, hogy a szászujfalusi határ általános tagosításának megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyszabeni általános takarékpénztár kérelme folytán elrendelte és ennek határnapjával 1890 évi December hó 1 ső napján d. előtt 9 órára tűzte ki.

Ezen tárgyalásra az említett község összes birtokosai azon megjegyzéssel idéztetnek, hogy az arra megnevezett birtokokok úgy fognak tekintetni, mint a kik a tagosításba beleegyeznek.

A nagyszabeni kir. törvényszék 1890 September 18-án tartott üléséből.

[474] 1—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza concesiunii oficiului silvanal competent din Murăș Oșorhei, Nr. 316 și încât privește pe greco orient. și a ordinațiunii consistoriale Nr 3820 se escrie prin această licitațiune pe a **19 Octobrie st. n. a. c. la 10 ore ante-amădi** în cancelaria comunei subscrise, pentru vândarea lemnelor de foc din pădurea de fag a comunității bisericesci gr. or. și gr. cat., aflătoare pe locul numit „Tireu” estinsă pe un teritoriu de de circa 90 jugere și din care s'ar puté furnisa cel puțin 4000 m.

Prețul strigării s'a statorit cu **60 cr.**, de fie-care 4 metrii cubici gata,

Terminul, până când pote dura furnisarea și alte condițiuni se vor regula cu ocasiunea licitației.

I bănesti, la 1 Octobrie, 1890

Comitetul parochial gr. or. și gr. cat.

Ioan Petru, Ioan Racohan,

preot greco orient. preot greco-cat.

Gliga Irimie, Petru Mihailă,

epitrop gr. or. epitrop gr. cat.

Chiar acum a eșit de sub tipariu

CALENDARIUL „AUROREI“

pe anul comun 1891.

— Cu portretul episcopului Ioan Bobu — ca premiu — și alte mulțime de ilustrațiuni frumoșe. —

Din cuprinsul variat și interesant al acestui Calendaru, însemnăm aici:

Partea calendaristică: Cronologia pe anul 1891. — Păscălia pe anul 1891. — Sărbătorile și alte zile schimbătoare la răsăriteni și apuseni. — Posturile. — Regentele anului 1891. — Eclipsese sau întunecimile. — Cele patru anotimpuri, astronomice. — Semnele pentru fazele lunii. — Calendarul iulian-gregorian și iudaic. — Meteorologie: Fazele lunii. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficiose cele mai din urmă.) — Iudreptariu financiar. — Serviciul telegrafic.

Partea de cetit: Preotul din Noieni. (Narațiune istorică). — Un ban în două pungi (Poesie). — Secretul nevetei mele. (Schifă). — Amorul și Albine. (Poesie). — Rândunelele. (Poesie). — Suferințele unui garmand. — Anecdote și întâmplări: Aventure din viața studenților — Din viața căsătorieșcă. — Cugetări inventioșe. — Ce face loteria? — Cum s'a ospetat un șarlatan cu companiunii sei? — Nu a știut unde merge etc. — Glume (cu ilustrațiuni): Copilul darnic. — S'a știut afa. — Găcescă doctorul. — Amenințarea cu două sensuri. — Toast. — De după culise. — Curiôsă. — La câteva săptămâni după cununie. — Surdul care aude. — Mama cu preingrigire. — Replica școlariului. — Prefet. — Têrguiaia. — Naivitați. — De ce e apătos laptele? — Ilustrațiuni. — Publicațiuni.

Se pote procură dela tipografia „Aurora” în Gherla — Szamosujvár

câte un exemplariu **30 cr. + 5 cr.** porto postal, ér **6 exemplare** cu **1 fl. 60 cr.** spedate franco. [466] 2—3

Ordinea băilor de érnă

în

institutul de băi a lui Habermann.

Băii de vană:

Prete săptămână dela 6 ore dimineța până la 8 ore séra.

Duminea dela 6 ore dimineța până la 1 după amădi.

Băii de abori și douche:

Pentru domni:

Marti, Mercuri, Joi, Sâmbătă și Duminecă dela 6 ore dimineța până la 1 ora după amădi; în totă Sâmbăta la prima a fie-cărei lună, și în totă Sâmbetele premergătoare sârbătorilor mari dela 6 până la

9 ore séra cu prețiu scădut, dară numai cu rufele proprii.

Pentru dame:

Marti și Joi dela 3 ore după amădi până la 7 séra, Sâmbăta dela 1/2 la 3 după amădi până la 6 séra

Cura hidroterapeutică (de apă), inhalațiune și massage

se pote întrebuința zilnic sub conducerea medicului institutului **Dr. H. König**, pe lângă onorar separat.

Totodată se face p. t. public atent, că toate apartamentele băilor sunt renovate și cu baia nouă pentru abori și douche pote corespunde dorințelor celor mai pretensive.

Sibiu, în Septembrie, 1890.

[461] 3—3

Administrația băilor.